

**Централізована бібліотечна система
Деснянського району м. Києва**

Бібліотека № 115 для дітей

«Світ пам`ятає про Чорнобиль»
(до 30-річчя від дня Чорнобильської катастрофи)

Інформаційна довідка

для учнів

7-9 класів та організаторів дитячого читання

Київ 2016

Ви чули, як плаче спустошена Прип'ять,
За скоєний гріх розіп'ята живцем,
Прип'ята до неба, щоб вічності випить,
Щоб вмити від бруду змарніле лице?
Регочуть іони малиновим дзвоном,
Вбиваючи блиск нерозкритих очей,
Ридає вночі божевільна мадонна,
Приймаючи з лона холодних дітей
В бездонність ночей.
І тихо ступає життя у полин,
І лине Чорнобильський дзвін.
А. Багряна «Малиновий дзвін»

Час плине невпинно. Спливають роки, сплітаючись у десятиліття, а чорний день Чорнобильської трагедії залишається великим горем для нас – українців.

Представляємо вашій увазі інформаційну довідку присвячену Чорнобильській катастрофі.

Матеріал у довідці розташований за **алфавітом прізвищ авторів та назв творів**.

Довідка містить літературу про Чорнобиль, сценарії для проведення заходів та твори письменників про Чорнобиль.

Укладач: Проценко А.М.
Відповідальна за випуск: Приходько Н.О.

Минуло 30 років з моменту аварії на Чорнобильській електростанції. Для всіх, хто прямо чи опосередковано був причетний до Чорнобиля, час ніби розколовся на дві нерівні частини: **ДО 26 квітня 1986 року і ПІСЛЯ.**

Чорнобиль – не лише техногенна катастрофа. Це і людська катастрофа, вплив якої відчутний і сьогодні. Навіть тепер, коли останній робочий реактор №3 закрито, відлуння Чорнобиля стихне ще не скоро.

Чорнобильська катастрофа стала невиліковною раною України. Ця трагедія забрала життя десятків тисяч людей, завдала шкоди здоров'ю десяткам мільйонів. Її наслідки ще відчують на собі майбутні покоління. Жодна статистика не скаже скільки людських доль понівечено чорнобильським смерчем.

Чорнобильську атомну електростанцію почали будувати у травні 1970 року. Звели чотири енергоблоки, планували ще два. Станція мала стати найбільшою у Європі. За 2 км для атомників звели місто Прип'ять.

26 квітня 1986 року о 1:23:47 під час проектного випробування на енергоблоці № 4 стався вибух.

Він зруйнував реактор. Дах енергоблоку і покрівля машинного залу частково обвалилися, почалася пожежа.

Вибух спричинив викид радіоактивних речовин. Був у 300 разів більший за ураження під час бомбардування Хіросими 1945-го.

Утворилася радіоактивна хмара, що накрила весь європейський континент.

Найбільше – Україну, Білорусь та частину Росії.

Жителів Прип'яті почали евакуювати о 14.00 наступного дня після аварії. Також відселили мешканців сіл 10-кілометрової зони. Всього – 46 тис. осіб.

У червні навколо станції створили зону відчуження – 30 км на північ і південь, 20 км на схід.

У ліквідації аварії **1986–1989**-го брали участь близько 600 тис. осіб.

Над зруйнованим реактором звели саркофаг.

15 грудня 2000 року Чорнобильська атомна електростанція припинила роботу. Три реактори, що працювали, заглушили, над четвертим зводять саркофаг. Роботи планують завершити до кінця 2017-го. Після цього мають почистити реактор зсередини, там залишається близько 180 тонн радіоактивного урану.

Література про Чорнобиль

Авария на Чернобыльской АЭС. Опыт преодоления. Извлеченные уроки / А. В. Носовский [и др.]; под ред. А. В. Носовского. – Київ : Техніка, 2006. – 263 с. : фотоіл. – (Безопасность атомных станций).

Алексієвич, С. О. Чорнобиль : хроніка майбутнього / пер. з білорус. и післям. О. Забужко. – Київ : Факт, 1998. – 194 с.

Білявський, Г. О. Наслідки екологічних катастроф // Основи екології : підручник / Г. Білявський, Р. Фурдуй, І. Костіков. – Київ : Либідь, 1995. – С. 376–381.

Вогонь Чорнобиля = Fire of Chornobyl : книга мужності й болю: літопис Чорнобильської трагедії у документах, фактах та свідченнях самовидців / авт. текст В. Шкляра, М. Шпаковатого. – Київ : Альтернативи, 1998. – 575 с. : фотоіл.

Гейл, Р. Останнє попередження. Спадщина Чорнобиля : докум. повість / пер. з англ. В. Романець. – Київ : Молодь, 1989. – 159 с.

Гусєв, О. П. Протуберанці Чорнобиля : документи і факти про боротьбу України разом з міжнародною спільнотою з наслідками катастрофи на ЧАЕС / під заг. ред. А. В. Раханського [та ін.]. – Київ : Віпол, 2003. – 319 с. : фотоіл.

Гусєв, О. П. Через вогонь воєн і "Чорнобиль" : докум.-публіц. повість / під заг. ред. А. Раханського. – Київ : ЕКМО, 2004. – 399 с.

Ймення зорі Чорнобиль : фотоальбом / тексти й комент. К. Воловик [та ін.] ; фото В. Зуфарова [та ін.]. – Чорнобиль : Чорнобильінтерінформ, 1996. – 232 с. : фотоіл.

Корсак, К. В. Основи екології : навч. посіб. / К. Корсак, О. Плахотнік. – Київ : МАУП, 1998. – 227 с. : іл.

Мандич, О. Тривога, скорбота, надія в серцях українців : оповідання Катерини Мотрич "Політ журавлів над нетолоченими травами" // Дивослово (укр. мова й література в навч. закладах). – 2011. – № 12. – С. 12–14.

Мікульонок, І. О. Біль Чорнобиля на Київській околиці [меморіальний комплекс на Троєщині] // Країна знань. – 2016. – № 3/4. – С. 36–37.

Чернобыльский репортаж : фотоальбом / предисл. В. Яворивского ; худож.-сост. Н. Еремченко, Ю. Новиков. – Москва : Планета, 1988. – 240 с.

Сценарії для проведення заходів

25 років пам'яті : [Чорнобиль] // Позакласний час. – 2011. – № 4. – С. 116–117.

День пам'яті Чорнобильської трагедії : скорботна дата // Позакласний час. – 2014. – № 3. – С. 43–45.

Дзвони Чорнобиля : [сценарії до річниці Чорнобильської трагедії] / О. А. Шукшина, Т. І. Сернецька // Розкажіть онуку. – 2013. – берез. (№ 5/6). – С. 100–101.

Дзядевич, Н. Річниці Чорнобильської катастрофи... : сценарій виступу екологічної агітбригади // Шкільний світ. – 2012. – берез. (№ 12). – С. 9–10.

Єременко, О. Не відболить : чорнобильська нота української поезії / О. Єременко, І. Гавриленко // Українська література в загальноосвітній школі. – 2013. – № 4. – С. 2–3.

Зернова, Л. Чорнобильський дзвін : урок пам'яті // Шкільний світ. – 2013. – № 6. – С. 16–17.

Лучанінова, О. Л. Чорнобиль – рана незагойна : колективний захід // Позакласний час. – 2013. – № 5–6. – С. 54–58.

Орленко, Л. Чорнобиль гірким спомином стукає в серця : [сценарій] // Шкільний світ. – 2012. – берез. (№ 12). – С. 11–15.

Полин-сльозою омивається душа... : до річниці Чорнобильської трагедії // Позакласний час. – 2012. – № 5 – 6. – С. 123–126.

Романчук, А. В. Чорнобиль : гірка зірка Полин : сценарій бібліотечного заходу // Шкільна бібліотека. – 2012. – № 5. – С. 109–110.

Той квітень не забудеться ніколи... : скорботні дати України // Позакласний час. – 2014. – № 3. – С. 109–110.

Чорнобиль - біль душі людської : [сценарії заходів до вшанування річниці Чорнобильської трагедії] // Шкільна бібліотека. – 2013. – № 5/6. – С. 40–48.

Чорнобиль не має минулого часу : 26 квітня – день аварії на ЧАЕС // Позакласний час. – 2013. – № 5–6. – С. 121–122.

Чорнобиль у художній літературі

Гуцало, Є. Діти Чорнобиля. – Київ : Соняшник, 1995. – 104 с.

Даен, Л. Автограф сердца : избранная лирика. – Киев : Веселка, 2003. – 383 с.

Дорога на Чернобыль : поезія // Седая ласточка / Б. Олійник. – Москва : Дет. лит., 1988. – С. 92-94.

Драч, І. Поезія : Чорнобильська мадонна / авт.-уклад. В. О. Казакова. – Харків : Ранок, 2001. – 48 с. – (Літературна крамниця).

Ковалевская, Л. Чернобыльский дневник : заметки публициста. – Киев : Рад. письм., 1990. – 215 с.

Мотрич, К. Звізда Полин : повість, оповідання. – Київ : Український Центр духовної культури, 2000. – 192 с.

Щербак, Ю. Чернобыль : докум. повість. – Київ : Вид-во худож. л-ри, 1989. – 223 с. – (Романи й повісті).

Яворівський, В. Марія з полином у кінці століття : роман. – Київ : Рад. письм., 1988. – 262 с.